

EUROSÜSTEEM

TÖÖTURU ÜLEVAADE

1
2020

Eesti Panga ekspertide koostatud Tööturu Ülevaade käsitleb Eesti tööjõupakkumise ja -nõudluse ning tööjõu hinna ehk palkade arengut. Keskpank jälgib tööturu arengut kahel põhjusel. Esiteks on tööjõud oluline tootmissisend, mistõttu on tööjõupakkumise või aktiivsuse muutusel otsene mõju potentsiaalsele majanduskasvule. Teiseks võib tööturul toimuv avaldada suurt mõju inflatsioonile. Kuna euroala rahapoliitika eesmärk on hinnastabiilsus ja Eesti majandus on avatud, saab majandus kohanduda muutustega eelkõige tootmissisendite hindade ja koguste kaudu. Seetõttu on oluline tööturu paindlikkus ja see, et palgatõus vastaks tootlikkuse kasvule ega põhjustaks tootmiskulude suurenemise tõttu liiga kiiret inflatsiooni.

Selles ülevaates on Eesti arengut võrreldud teiste Euroopa riikide omaga. Rahvusvahelise võrdluse puhul on kahte liiki jooniseid: pikema vaate korral on riigid rühmitatud piirkonna järgi ja võetud on kaalumata keskmine. Erandiks on EL 15, mis on kaalutud keskmine, nii nagu seda avaldab Eurostat. Lõuna-Euroopa riikide hulka kuuluvad uued liikmesriigid: Horvaatia, Rumeenia, Bulgaaria, Malta, Küpros ja Sloveenia. Sellised Lõuna-Euroopa riigid nagu Itaalia, Kreeka, Hispaania ja Portugal kuuluvad EL 15 alla. KIE 4 alla kuuluvad Ungari, Tšehhi, Poola ja Slovakkia. Ühte aastat kirjeldavatel joonistel on riigid värvitud selle rühma järgi, kuhu nad kuuluvad.

Koostanud
Toimetanud
Küljendus
Võrguväljaanne

Katri Urke, Mari Rell, Orsolya Soosaar
Mare Koit
Triinu Talve, Urmas Raidma
ISSN 2346-6936

©2020

SISUKORD

KOKKUVÕTE.....	4
TÖÖJÕUNÕUDLUS	5
Hõive.....	5
Koroonakriisi mõju hõivele.....	6
Tööpuudus.....	10
TÖÖJÕUPAKKUMINE	14
KESKMINE PALK.....	18
Lisateema 1. Eesti tööturu toetusmeetmed võrreldes Euroopa Liidu teiste riikidega.....	19

KOKKUVÕTE

2020. aasta alguses Hiinas vallandunud koroonaviiruse pandeemia mõju tööturule tootab kujuneda suuremaks kui hiljutiste majanduskriiside oma. Võrreldes 2008. aastal alanud suure finantskriisiga jõuab koroonaviiruse kriisi mõju tööturule märksa kiiremini. Sel korral tuleneb töökohtade kiire kadu sellest, et üheaegselt on pihta saanud nii majanduse nõudlus- kui ka pakkumispool ning lisaks on esimesena löögi alla sattunud just töajõumahukas teenindussektor. Käesolevas Tööturu Ülevaates analüüsime Eesti tööturu olukorda vahetult enne koroonaviiruse kriisi ja anname kiirstatistika põhjal ülevaate. Kriisi otsese mõju analüüsi võimalusi piirab see, et tööturg reageerib säärasele šokkidele mõningase viivitusega ja enamike küsitlusuuringute andmed laekuvad veelgi hiljem.

2019. aasta teises pooles ja 2020. aasta alguses oli Eesti tööturg küll jahenemise kursil, kuid samas oli olukord endiselt väga hea – hõive ülikõrge, töötuse tase väga madal, palgakasv kiire. Hõive kasvas jõudsalt teenindussektoris, mida toetas tarbijate suur kindlustunne ja majapidamiste sissetulekute kasv, samas kui tööstussektoris hõivatud inimeste arv kahanes. Tööturu jahenemisele viitas registreeritud töötuse suurenemine ning maksuametis deklareeritud palgaväljamaksete saajate väike langus kuises võrdluses. Regionaalselt eristus Ida-Virumaa, kus hõivet ja tööpuudust mõjutas põlevkivisektori konkurentsivõime kahanemine, mis viis 2019. aastal suurte koondamisteni. 2020. aasta pea kogu esimese kvartali jooksul jätkusid eelneva aasta suundumused.

Koroonaviiruse kriisi mõjud hakkasid Eestis avalduma kiiresti peale eriolukorra kehtestamist ja viiruse leviku tõkestamise meetmete rakendamist 13. märtsil. Ettevõtete võimet kaupu ja teenuseid toota ja müüa mõjutasid Eestis ja teistes riikides kehtestatud piirangud. Seda mõju võib nimetada majanduse pakkumispoolseks šokiks. Kõige esimesena ja ulatuslikumalt tabas koroonaviiruse šokk turismiga seotud teenindussektori tegevusalasid, hotelle ja restorane ning vaba aja, meelelahutuse ning kultuuri valdkonda. Hotellide ja restoranide tegevusalal kahanes töötamise registris registreeritud töösuhete arv eriolukorra ajal kõige enam. Pakkumispoolse šokina võib käsitleda ka kaubanduskeskuste sulgemisotsuse mõju jaekaubandusele.

Samuti on kriis mõjutanud ettevõtete tootmisvõimet saadaoleva tööjõu kaudu. Tööjõu hulka majanduses mõjutas ühelt poolt piiride sulgemine, mis tähendas Eestis viibivate lühiajaliste töötajate arvu järkjärgulist kahanemist. Teisalt valitseb oht, et osa inimesi, keda viirus eriti ohustab, lahkub tööturult. Seda võidakse teha nii ajutise töövõimetulehe võtmise kui ka pensionile mineku kaudu. Kriisist vähem puudutatud ettevõtete jaoks suureneb vaba tööjõu hulk tööturul töötute näol, kes on kaotanud või kaotavad töö tugevasti pihta saanud ettevõtetest. Samas on tõenäoline, et otsitavate töötajate profiil erineb värskest tööta jäänute omast.

Lisaks pakkumispoolsele šokile on märkimisväärselt kahanenud ka nõudlus ettevõtete teenuste ja toodete järgi, isegi kui piirangud otseselt tarbimist ei keela. Kaugõppe ja kaugtöö tõttu muutunud elukorraldus, hirm viirusesse nakatuda, ebakindlus ja oodatav sissetulekute vähenemine muudavad ja enamasti vähendavad majapidamiste tarbimist. Näiteks on nõudlusešokk teistest enam mõjutanud reisijateveoga tegelevaid ettevõtteid ja toitlustusettevõtteid. Lisaks kohalike majapidamiste nõudlusele on kahanenud ka nõudlus Eesti ettevõtete eksporttoodangu järele. See on omakorda mõjutanud Eesti tööstussektorit.

Loetletud mõjukanalite tõttu on erinevate tegevusalade haavatavus koroonaviiruse kriisis erinev ning töökohtade vähenemist mõjutab ka tegevusala töajõumahukus. Ajalises võtmes saab eristada esimeses ringis pihta saanud tegevusalasid ning neid, kelle teenuste ja kaupade nõudlust mõjutab edaspidi pigem sissetulekute kahanemine, mitte niivõrd otsesed koroonaviiruse tõkestamiseks seatud piirangud.

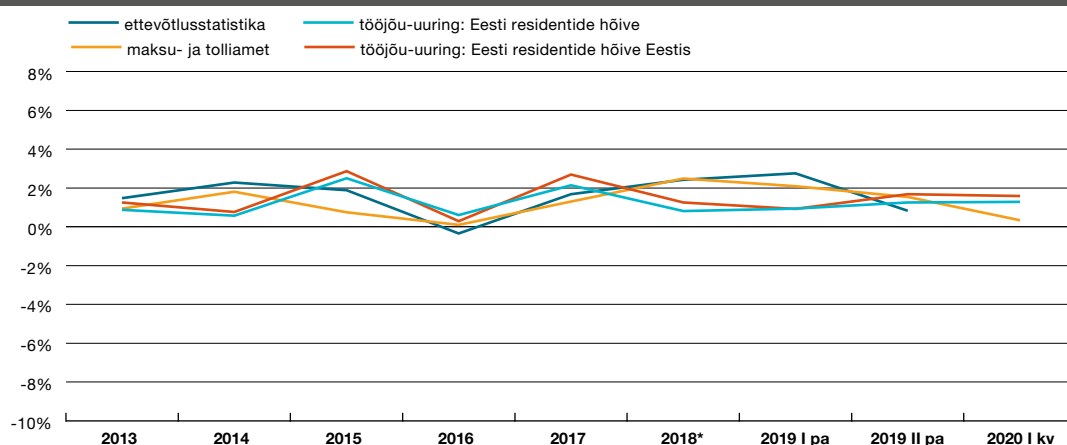
Koroonakriisil on tõenäoliselt ka varasematest kriisidest erinev mõju soolisele lõhele tööturul. Seekordne kriis tabas kõige tugevamini teenindussektori tegevusalasid, kus töötab rohkem naisi kui mehi. Ka registreeritud töötute juurdekasvust moodustasid suurema osa naised. Lisaks sellele raskendab naiste olukorda tööturul koolide üleminek distantsõppele ja tungiv soovitus lapsi lasteaeda ega vanavanemate juurde mitte viia. See on paraku suurendanud rohkem naiste kui meeste hoolduskoormust. Eriti suure koorma alla on sattunud üksikvanemad, kellest enamik on naised.

TÖÖJÕUNÕUDLUS

HÕIVE

Eesti tööturg oli enne koroonakriisi puhkemist 2019. aasta lõpus ja 2020. aasta alguses hõive taseme poolest väga tugevas seisus, kuid mitmed andmeallikad osutasid sellele, et majanduse jahenemise mõju oli jõudnud ka tööturule. Tööjõu-uuringu andmetel töötas Eestis asuvates ettevõtetes 2019. aasta teises pooles keskmiselt 666 000 ja 2020. aasta esimeses kvartalis 670 000 Eesti elanikku. Aasta varasemaga võrreldes suurenes Eesti residentide¹ hõive Eestis asuvates ettevõtetes 2019. aasta teises pooles 1,7% ja 2020. aasta alguses 1,5% võrra (vt joonis 1). Tõenäoliselt tänu parematele võimalustele kodumaal tasuvat tööd leida kahanes välismaal töötavate Eesti elanike arv 2019. aastal tööjõu-uuringu järgi 9% ning välismaal, põhiliselt Soomes, töötas ligikaudu 15 400 Eesti püsielanikku. Kahanemine jätkus sarnases tempos ka 2020. aasta alguses. Kuigi aastavõrdluses osutasid kõik andmeallikad hõive kasvule, siis maksu- ja tolliameti andmete ja ettevõtlusstatistika järgi hõive kasv aeglustus 2019. aasta teises pooles ja 2020. aasta alguses. Lühiajalise välistööjõu kaasamine hoogustas koguhõive kasvu 2019. aasta teises pooles ligikaudu 1,2 protsendipunkti võrra. Kokku oli kehtivaid lühiajalise töötamise registreerimisi Eestis 2019. aasta teises pooles veidi alla 20 000. Kuigi nende arv aastavõrdluses suurenes, siis kvartalite lõikes registreerimiste kasvutempo pidurdus. Lühiajaliste töötajate arv ei muutunud ka 2020. aasta esimeses kvartalis.

Joonis 1. Hõive aastane muutus eri andmeallikate põhjal

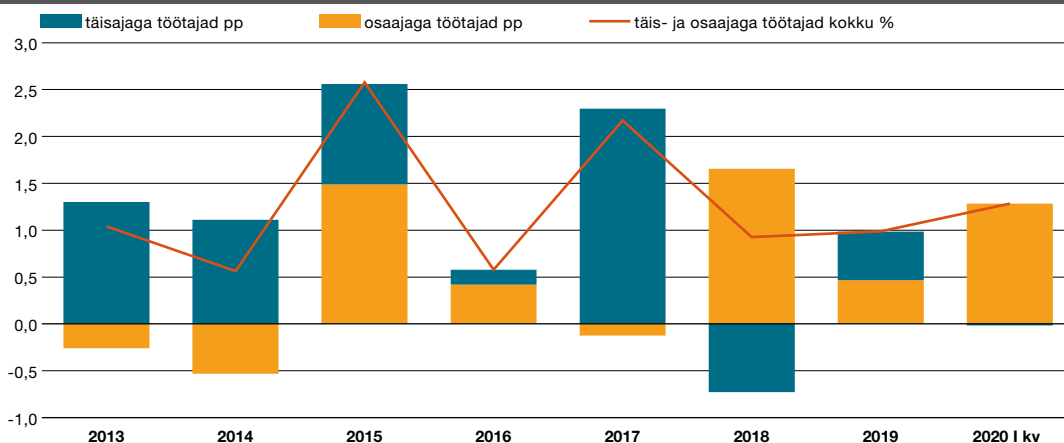
* Muutus palgauringusse kaasatavate ettevõtete valim.
Allikad: statistikaamet, maksu- ja tolliamet, Eesti Panga arvutused.

Alates 2017. aasta teisest poolest on töötunnid ühe töötaja kohta Eestis vähenenud – kolme aastaga kokku 4,8%. Samal ajal suurenes osajaga hõive kiiremini kui täistööajaga hõive – 2019. aasta teises pooles oli osajaga töötajaid 18%, täistööajaga töötajaid aga 3,3% enam kui kolm aastat varem. See peegeldas noorte ja eakate kasvavat kaasamist hõivesse vaba tööjõu vähesuse tingimustes. 2020. aasta esimeses kvartalis suurenes hõive täielikult tänu osajaga töötajatele, samas kui täistööajaga töötajaid oli sama palju kui aasta varem (vt joonis 2). 2019. aasta teises pooles töötas osajaga 12,3% hõivatutest ja 2020. aasta alguses 14,7%, mis on kõrge näitaja teiste Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega võrreldes, kuid jääb tunduvalt alla EL 15 keskmisele, kus osajaga töötas 2019. aastal 23,7% hõivatutest.

Väliskeskonnast alguse saanud majanduse jahenemine peegeldus 2019. aastal eelkõige tööstus- ja ehituse ettevõtete hõiveootuste vähenemises ning tööstussektori hõive kasvutempo alane- mises. Samas tuleb tõdeda, et hõive tase oli siiski ka töötlevas tööstuses kõrge, seda eriti arvestades lühiajalisi töötajaid. Samal ajal jätkus kogu 2019. aasta vältel üsna kiire kasv teenindussektoris, kus

¹ Tööjõu-uuringu üldkogumiks on Eesti residentid ehk püsielanikud, kes on riigis elanud või plaanivad siin elada vähemalt 12 kuud ja veedavad enamiku oma vabast ajast Eestis.

Joonis 2. Hõivatute arvu aastane muutus tööaja järgi

Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

ka ettevõtete ootused hõive suundumuste suhtes positiivsed püsisid. Teenindussektori head käekäiku toetas kuni koroonakriisini majapidamiste tulude kiire suurenemine ja tugev kindlustunne.

Hõivatute arv püsis kõrge, kuigi hõive kasv oli aeglustumisrajal ka 2020. aasta esimeses kvartalis juba enne eriolukorra kehtestamist. Maksu- ja tolliameti andmete kohaselt suurenes palgaväljamakse saajate arv aastavõrdluses kuni märtsikuuni, kuid kuises arvestuses oli see kahanenud juba 2019. aasta augustist alates. Ka statistikaameti kiirstatistika järgi suurenes töötamise registris (TÖR) registreeritud töösuhete arv aastavõrdluses, kuid pidurduvas tempos.

KOROONAKRIISI MÕJU HÕIVELE

Eesti majandus on viimase paarikümne aasta jooksul kogunud tugevalt kahe majanduskriisi mõju, ehk oleme läbinud kaks niinimetatud klassikalist majandustsüklit². Mõistagi avaldus kriiside mõju tugevalt tööturul – kasvas töötus, alanes hõive ja kahanes palk. Esimene kriis oli 1990ndate lõpus ning töötuse tipp hetk jäi 2000. aasta esimesse kvartalis, mil töötä oli ligi 100 000 inimest (14,6% tööjõust). Teine majanduskriis algas 2008. aasta teises pooles ning kulmineerus iseseisvusaja kõrgeimate töötuse numbritega 2010. aasta I kvartalis, mil töötuse määr ulatus 19,8%ni ja töötä oli 137 000 inimest.

Eelmiste majanduskriiside ajal oli pidurdumine või ka langus esmalt näha sisemajanduse kogutoodangus ning muutused tööturul järgnesid sellele ligi pooleaastase viitajaga. Kuna Eesti on avatud ja väike majandus, on varasemad majanduslangused olnud siin märksa sügavamad kui Lääne-Euroopa riikides keskmiselt. Samuti on tööturu reaktsioon kriisile olnud tugev. Viimases kriisis olid Eesti (ja ka teiste Balti riikide) töötusnäitajad ühed kõrgemad ELis, tugevalt üle keskmise. 2010. aasta lõpus oli Eestist kõrgem tööpuuduse määr vaid Hispaanias, Leedus, Lätis, Kreekas, Iirimaa ja Slovakkias³. Kuna eelmises kriisis kasutati toetusmeetmeid vähe ja nii valitsus- kui ka erasektori kulutused langesid, jäi majandusel üle tasakaalustuda vaid tööturu kaudu, mis tõi kaasa töötuse kasvu, palkade languse, töötä lühendamise jms⁴.

Erinevalt viimasest suurest finantskriisist, mil majanduslanguse mõju jõudis tööturule ligi pooleaastase viitajaga, mõjutas koroonakriis kiiresti ja tugevalt töötajumahukaid teenindussektori tegevusalasid. Piirangutest otseselt ja tugevasti mõjutatud tegevusaladel hakati juba kriisi alguses töösuheteid lõpetama, kusjuures võlaõiguslepingute arv kahanes enam kui töölepingute oma (TÖRi andmetel kahe esimese kuuga 6% vs 1,9%). Võlaõiguslepingute lõpetamine on ettevõtte jaoks vähem kulukas ning sellised lepingud ei kvalifitseeru töötukassalt palgahüvitise saamiseks. Keskmiselt kahanes aprillis

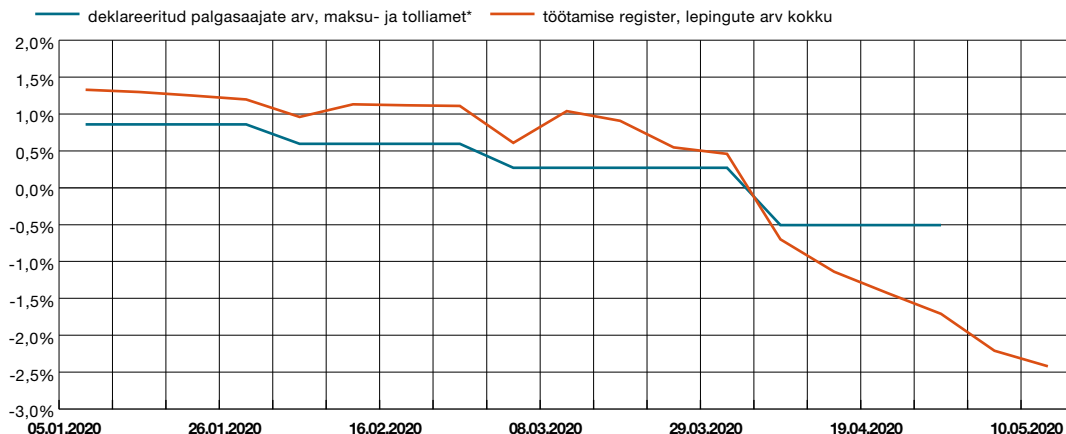
² Klassikalise majandustsükli langusperioodi iseloomustab majandusaktiivsuse taseme absoluutne vähenemine ehk negatiivne kasvumäär.

³ Eesti Statistika Kvartalikirj 2/11.

⁴ Rosenblad Y. (2011), "Tööturg majanduskriisi teises pooles", Eesti Statistika Kvartalikirj 2/11.

registreeritud töösuhete arv TÖRi andmete järgi aastavõrdluses kokku 1,4% ehk 10 580 võrra, mai teiseks nädalaks 2,4% võrra (vt joonis 3).

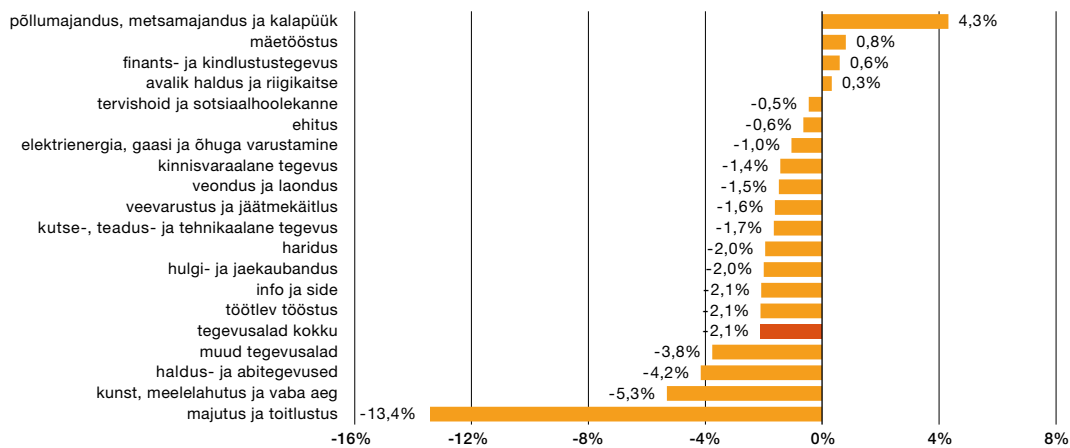
Joonis 3. Hõive aastane muutus eri andmeallikate põhjal 2020. aasta esimeses pooles

* Eeldusel, et deklaratsiooniga hilinejate mõju aprillis on sama, mis märtsis.
Allikad: statistikaamet, maksu- ja tolliamet, Eesti Panga arvutused.

TÖRis registreeritud lepingute arv kahanes kõige rohkem alates eriolukorra kehtestamisest 18. maini majutuses ja toitlustuses ning kunsti ja meelelahutuse tegevusalal (vt joonis 4), kus võlaõiguslike lepingute osakaal on keskmisest tõenäoliselt suurem. Samas võib öelda, et hõive kahanemine oli tegevusalade lõikes laiapõhjaline, eriti arvestades, et mitmel tegevusalal jäi hõive hooajaline suurenemine väiksemaks kui 2019. aastal.

Joonis 4. Lepingute arvu muutus töötamise registris 18. mail võrreldes 15. märtsiga 2020

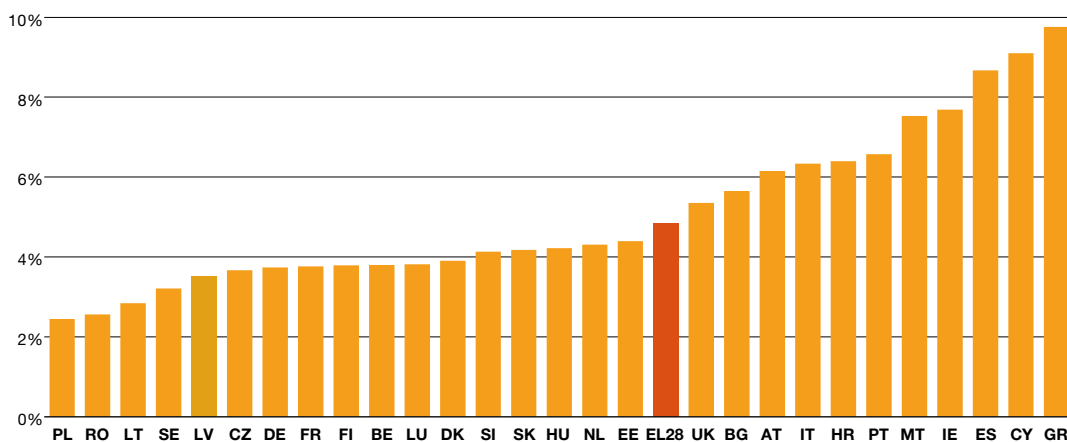

Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

Majutuses ja toitlustuses töötas 2019. aastal tööjõu-uuringu kohaselt 4,4% kõigist Eesti hõivatutest ehk 20 000 inimest, ettevõtlusstatistika järgi 25 000 ning TÖRi andmetel ulatus registreeritud töösuhete arv ses valdkonnas ligikaudu 30 000ni. Hõive sellel tegevusalal on püsinud sarnasel tasemel alates 2015. aastast. Võrreldes teiste Euroopa Liidu teiste riikidega oli hõive osakaal sektoris Eestis keskmisel tasemel, jäädes tugevasti alla märksa rohkem turismile orienteeritud Vahemere maadele (vt joonis 5).

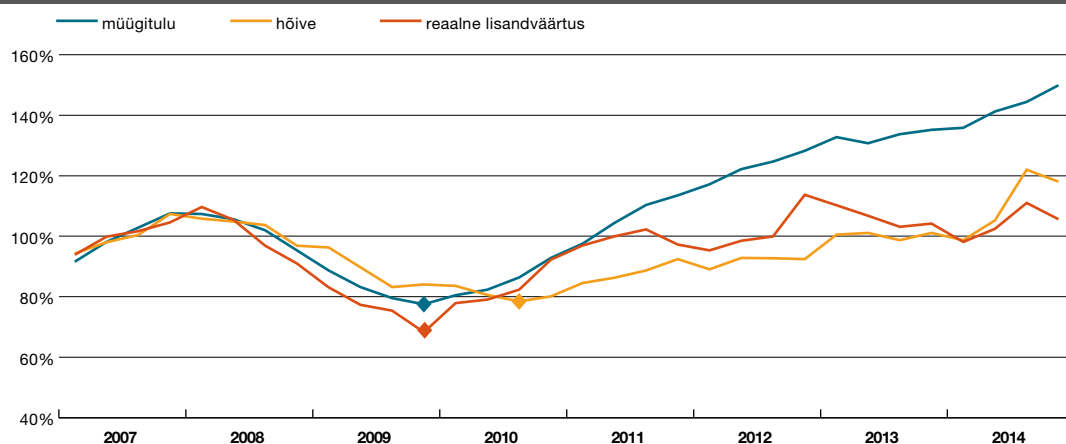
Kuna majutuse ja toitlustuse valdkonna müügi käibest moodustab suure osa turism ja väljaspool kodu söömine, mis ei ole esmavajadused, on see sektor majandustsükli suhtes tundlik. Ka viimase suure finantskriisi ajal, kui majandustegevusele piiranguid ei kehtestatud, kahanes majutus- ja toitlustus- asutuste müügi käibe kriisieelse aastaga võrreldes 2009. aastal 24% ning reaalne lisandväärtus 28%. Sisuliselt samal määral kui müük vähenes selle sektori ettevõtetes mõningase viitajaga ka hõive (vt joonis 6).

Joonis 5. Majutuse ja toitlustuse osakaal koguhõivest, 2019

Allikad: Eurostat, Eesti Panga arvutused.

Joonis 6. Majanduse ja toitlustuse tegevusala ettevõtete majandusnäitajad, hooajaliselt tasandatud, 2007=100%

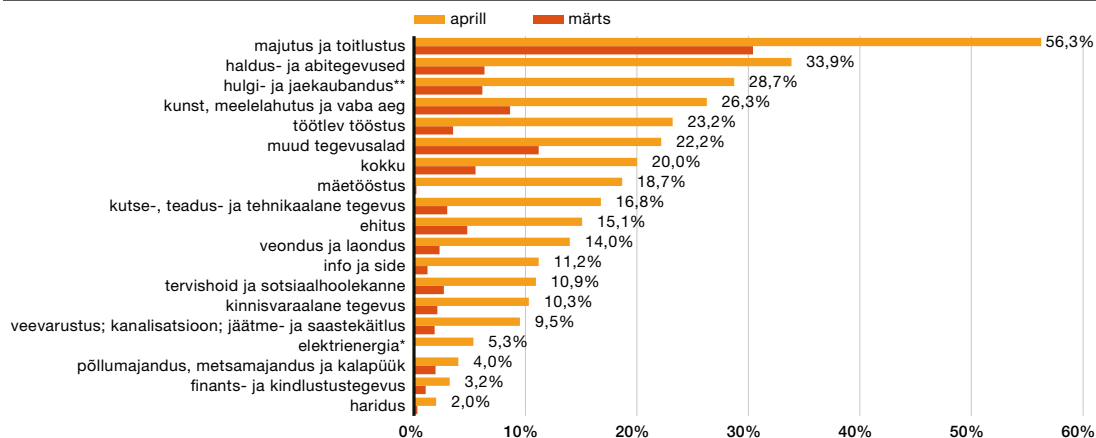

Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

Eelmise finantskriisi ajal oli majutus- ja toitlustussektoris nõudluse vähenemise peamine põhjus majapidamiste sissetulekute ja kindlustunde vähenemine nii Eestis kui ka väljaspool Eestit. Koroonakriisi esimeses etapis olid aga majutus- ja toitlustussektori müügikäibe kukkumise põhjusteks viiruse tõkestamise meetmed ja nõudluse langus seoses hirmuga viirusesse nakatuda. Piiride sulgemine ja reisipiirangud tähendasid välituristidele suunatud müügi kadumist; koolide üleminek distantsoppele ning osa töötajate kodukontoris jäämine vähendas nõudlust toitlustamise järele ettevõtetes ja asutustes. Tõenäoliselt mõjutas sektori müügikäivet märkimisväärselt ka kaubanduskeskuste sulgemine ning keeld korraldada üritusi. Sellesse sektorisse kuuluvad ka spaad, mis viiruseepideemia tõkestamiseks suleti. Kokkuvõttes vähenes majutuse ja toitlustuse müügikäibe piirangute ajal järsult ligikaudu 70–80%, ehk märksa suuremas ulatuses kui eelmise finantskriisi alguses. TÕRi andmete kohaselt vähenes majutuses ja toitlustuses registreeritud töösuhete arv mai teiseks nädalaks aastavõrdluses 16,4% ehk ligikaudu 5127 inimese võrra. Lisaks kasutati töötukassa palgahüvitise meetet aprillis sellel tegevusalal 16 440 töötaja osas⁵, kes moodustasid tegevusala palgatöötajatest ligikaudu 57% (vt joonis 7). Palgahüvitise saajate arv ei peegelda kindlasti koondamisohus töökohtade arvu, kuid on kriisist tugevasti pihta saanud ettevõtete indikaatoriks. Osa piiranguid, mis majutus- ja toitlustussektorit mõjutavad, leevendati mais. Näiteks koos kaubanduskeskuste avamisega lubati neis asuvates toitlustusasutustes taas müüa toitu kohapeal tarbimiseks. Samuti mõjutab valdkonna ettevõtteid ujulate ja spaade avamine. Peale selle tähendab piiride avamine ilma karantiin nõueteta 22le EL riigile alates 1. juunist suurt sammu väliturismi piirangute leevendamise suunas.

⁵ Seisuga 30. mai 2020.

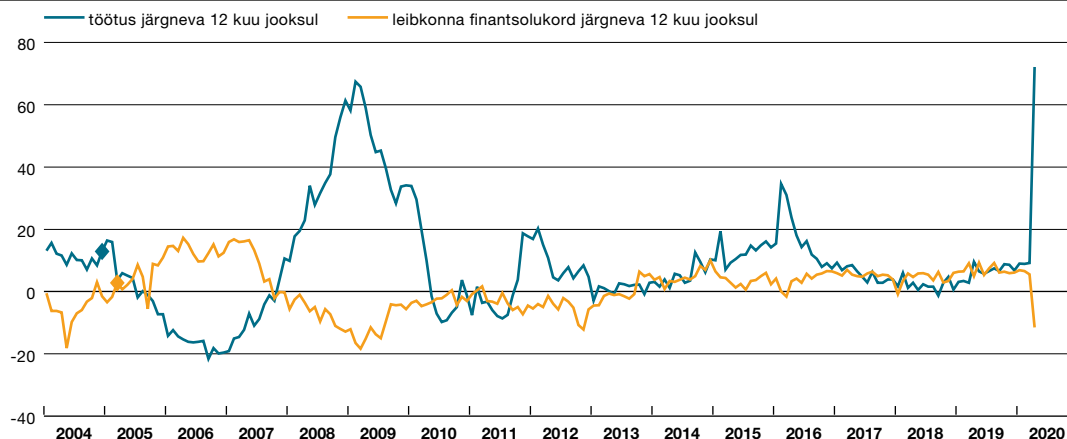
Joonis 7. Töötasu hüvitise saajate arv suhtena hõivatute arvu (ETU, 2019)

* elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine.
 ** hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont.
 Allikad: statistikaamet, töötukassa, Eesti Panga arvutused.

Eelkirjeldatud võiks käsitleda käesoleva kriisi esimese faasi mõjuna, kus tööturгу mõjutasid põhiliselt viiruse leviku tõkestamise meetmed ning inimeste käitumise muutus nakatumisohu vältimiseks. Tõenäoline on, et sellele järgneb kriisi teine faas, kus majandusaktiivsust takistab ennekõike üldine kindlustunde halvenemine. See toob kaasa sisenõudluse kokkutõmbumise, mis hakkab majandusele laiapõhjalisemat mõju avaldama. Konjunktuuriinstituudi baromeetrid näitasid aprilli alguses (aprilli kahe esimese nädala küsitluse alusel) tarbijate kindlustunde väga suurt kahanemist. Ebakindlad ollakse 12 kuu väljavaates nii töö olemasolu kui ka sissetulekute jätkumise osas (vt joonis 8).

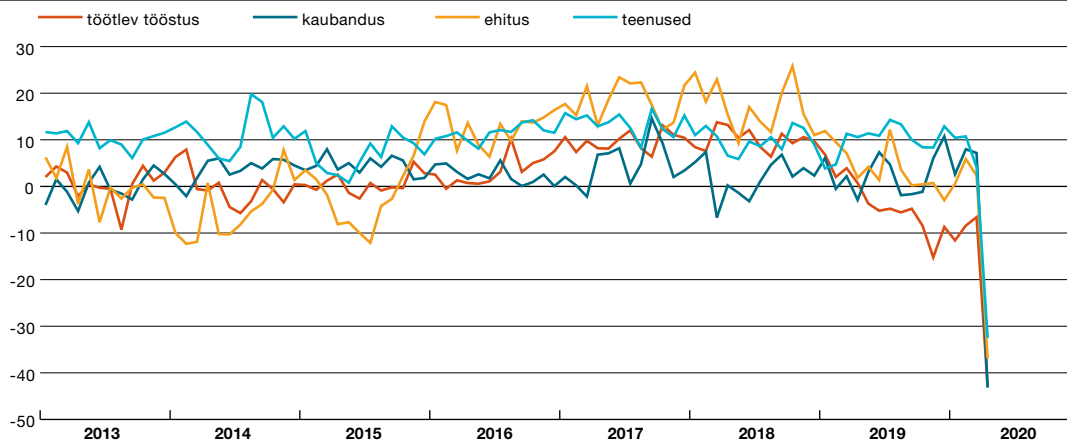
Joonis 8. Majapidamiste töötuse arengu ootus ning finantsolukord järgneva 12 kuu jooksul

Allikas: Euroopa Komisjon.

Samal ajal on kokku tõmbunud ka välisnõudlus, kuna kriisi kogevad sisuliselt kõik riigid ning väikese ja avatud majandusena sõltub Eesti paljuski kaubanduspartnerite käekäigust. Nõudluse langus annab löögi ekspordile suunatud reaalsektorile, aga ka teenuste eksport võib väheneda. Välisnõudluse kahanemisega kaasnevat ebakindlust on juba näha ettevõtete kindlustunde indikaatorites, mis on kukkunud ajaloolises võrdluses madalale tasemele nii tööstuses, ehituses kui ka teistes valdkondades. Kolme kuu ettevaates tunnetatakse nii tellimuste vähenemist kui ka võimes pakkuda tööd kõigile töötajatele – hõiveootused on järsult pessimistlikumaks muutunud (vt joonis 9). See võib tööturul kaasa tuua uue negatiivse laine töötuse kasvu, hõive languse ja palgakasvu pidurdumise või palkade kahandamise näol. Taolist asjade käiku võiksime lugeda kriisi teise faasi mõjukuks tööturule ning sel juhul laieneb see enamikesse sektoritesse. TÖRi andmetele tuginedes on näha, et töölepingute lõpetamine on toimunud ajavahemikus 2020. aasta märtsi keskpaigast aprillini enamikes sektorites ning võib arvata, et see jätkub lähikuudel veelgi. Eriti pärast riigi toetusmeetmete lõppu.

Joonis 9. Hõiveootuste saldo*

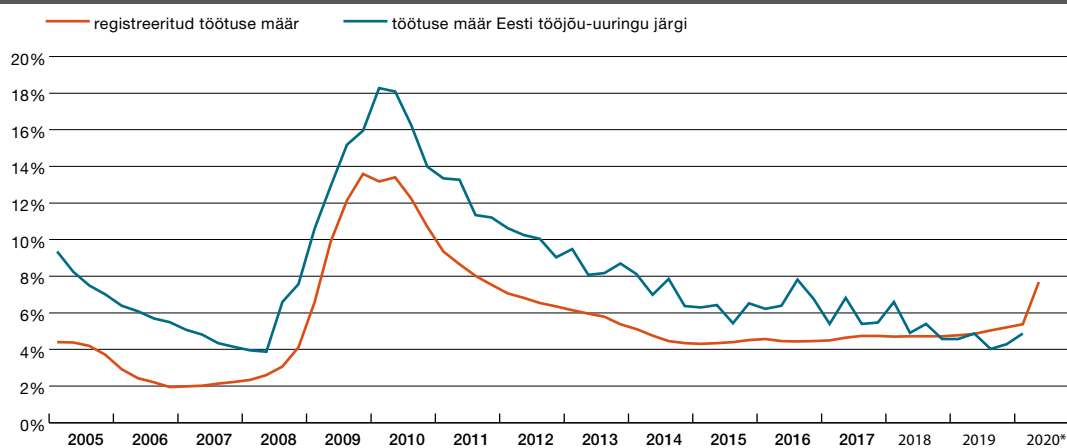

* Indeks näitab hõive kasvu/kahanemist ootavate ettevõtete osakaalu saldot.
Allikad: Euroopa Komisjon, Eesti Panga arvutused.

TÖÖPUUDUS

Töötuse määr oli 2019. aasta teises pooles väga madal, ulatudes töäjõu-uuringu järgi kolmandas kvartalis 3,9%ni ja neljandas kvartalis 4,1%ni. Kuivõrd eriolukord puudutas 2020. aasta esimesest kvartalist vaid kahte nädalat 12st, oli tööpuuduse määr ka aasta esimeses kvartalis madal, 5% juures (vt joonis 10). Registreeritud töötuse määr oli 2019. aastal kõrgem kui ILO töötuse määr – keskmiselt 5,9%. See on võimalik, kuna nende kahe näitaja definitsioonid on erinevad. Näiteks loetakse töäjõu-uuringus töötuks vaid neid inimesi, kes on valmis kahe nädala jooksul tööle asuma – registreeritud töötud ei pruugi aga näiteks koolituste tõttu olla valmis kiiresti tööle asuma.

Joonis 10. Tööpuudus, hooajaliselt tasandatud

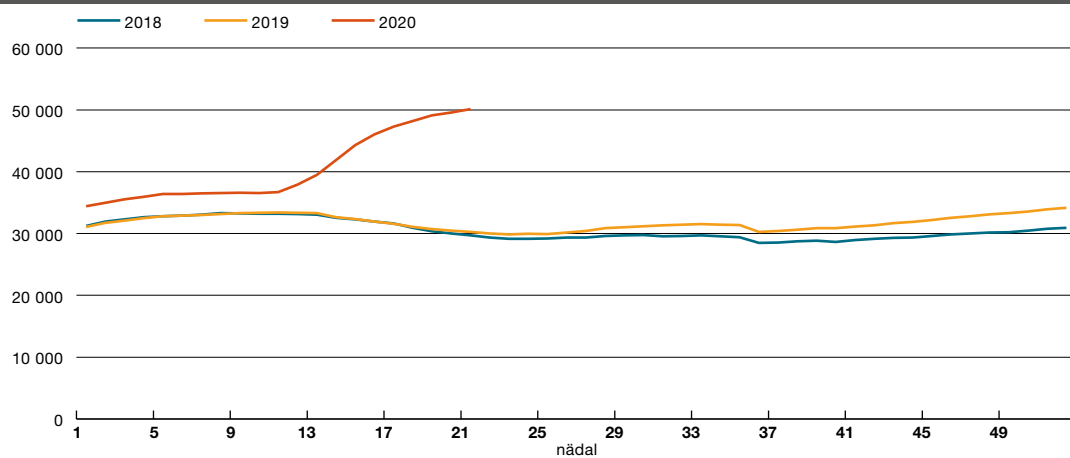

* Registreeritud töötuse 2020. aasta teise kvartali lähend on aprilli seis.
Allikad: statistikaamet, töötukassa, Eesti Pank.

Registreeritud töötuse suurenemise taga oli 2019. aasta teises pooles ja 2020. aasta esimestel kuudel peamiselt kaks Eesti piirkonda: Ida-Virumaa ja Harjumaa. Ida-Virumaal mängis olulist rolli hõive kahane-mine põlevkivisektoris, mille konkurentsivõime vähenes 2017. aasta keskel alanud saastekvootide hinna kiire tõusu tõttu. Ida-Virumaal suurenes töötus eelkõige just koondamiste pärast, mida oli 2019. aasta teises pooles 899, ehk 75% enam kui aasta varem. 2020. aasta kahe esimese kuu jooksul lisandus veel 416 koondatud töötajat. Harjumaal on registreeritud töötute arv kasvanud mitmeid aastaid, kindlat põhjust sellele tuua ei saa. Viimase aasta jooksul kasvas töötuse tase veelgi, kuid erinevalt Ida-Virumaast panustas sellesse erinevatel põhjustel lõppenud töösuhete arvu kasv.

Pärast eriolukorra kehtestamist 13.03.2020 suurenes registreeritud töötute arv hüppeliselt ning samal ajal vähenes registreeritud töötute tõenäosus tööd leida. Kaks kuud kestnud eriolukorra jooksul suurenes registreeritud töötute arv 38 000 inimeselt veidi üle 50 000ni ning registreeritud töötuse määr 5%lt 7,8%ni (vt joonis 11). Võrreldes eriolukorra algusega oli registreeritud töötuid seega ligikaudu kolmandiku võrra enam. Uute registreeritud töötute seast kaotas umbes 30% töö koondamise tõttu. Keskmisest suurema teenindussektori osakaalu tõttu oli registreeritud töötuse kasv kõige kiirem Harjumaal, mis moodustas Eesti muutusest enam kui poole. Ka koondatutest veidi üle poole elas Harjumaal. Taseme poolest on registreeritud töötuse määr Harjumaal siiski endiselt Eesti keskmisest madalam, ning ulatus 27. mai seisuga 7%ni. Kõrgeim on töötuse määr Ida-Virumaal, kus 13,2% jõust on töötukassas töötuna registreeritud.

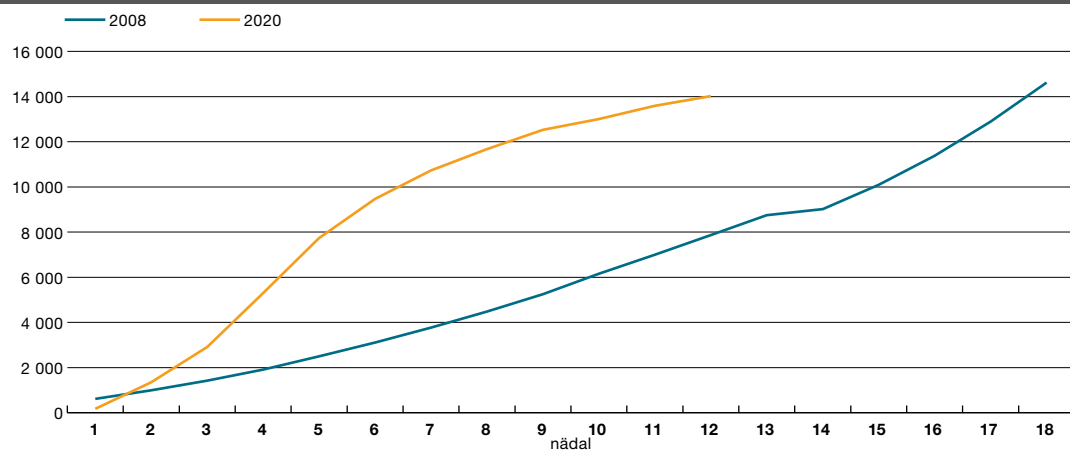
Joonis 11. Registreeritud töötute arv, nädala keskmine

Allikad: töötukassa, Eesti Pank.

Ka registreeritud töötuse andmed osutavad sellele, et võrreldes eelmise finantskriisiga on koroona-kriisi mõju tööturule jõudnud kiiremini. See on ka loomulik, sest paljudele ettevõtetele ja valdkondadele seati tegutsemispiirangud. Kui eelmise finantskriisi alguseks lugeda Lehmann Brothersi pankrotti 2008. aasta septembris, mis kutsus esile finantseerimistingimuste järsu halvenemise finantsturgudel, suurenes registreeritud töötus kriisi esimese kolme kuu jooksul keskmiselt 830 inimese võrra nädalas. Koroona-kriisi esimese kaheksa nädala jooksul suurenes registreeritud töötute arv keskmiselt 1550 inimese võrra nädalas (vt joonis 12).

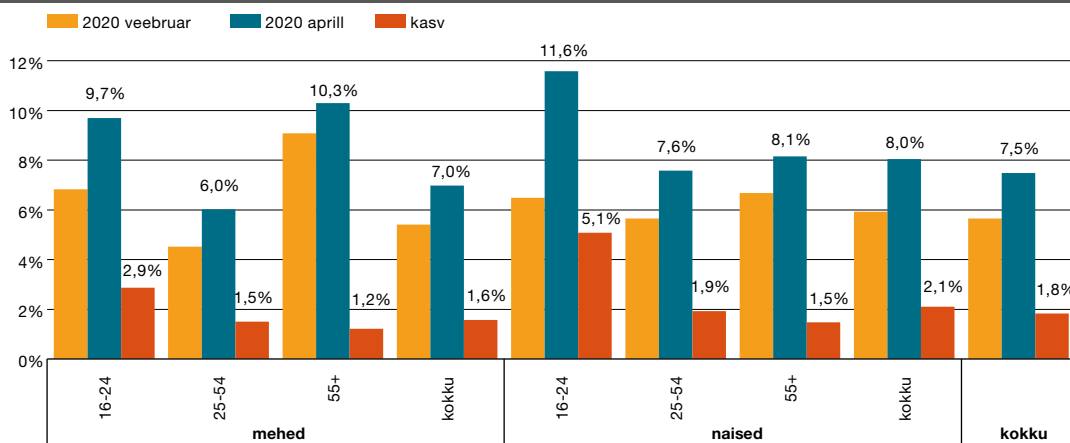
Joonis 12. Registreeritud töötute arvu kasv võrreldes 2008. aasta augusti keskmisega ja võrreldes eriolukorra kehtestamisele eelnenu kuu keskmisega 2020. aastal

Allikad: töötukassa, Eesti Pank.

Kriisi mõjul lisandunud registreeritud töötute profiili kohta saab kaudset teavet uurides, milliste tunnuste lõikes toimus kiirem suurenemine. Võttes aluseks kahe kuu muutuse veebruarist aprillini, suurenes töötute arv kokku 11 891 inimese võrra, kellest naised oli 55% ja mehi 45%. Samuti oli naissoost registreeritud töötute hulga kasvumäär meeste omast kiirem: 35,6% vs 29,1%. Erinevalt eelmisest kriisist, mis andis suurema hoobi meeste ülekaaluga tööstussektorile, mõjutas koroonakriisi algfaas rohkem naiste ülekaaluga teenindussektorit. Vanuse lõikes suurenes registreeritud töötuse määr kõige enam 16–24aastaste naiste seas – veebruari 6,5%lt 11,6%ni aprilli lõpus (vt joonis 13). Mõnevõrra suurem oli registreeritud töötuse määr ka nii keskmises kui ka vanemas tööeas naiste puhul.

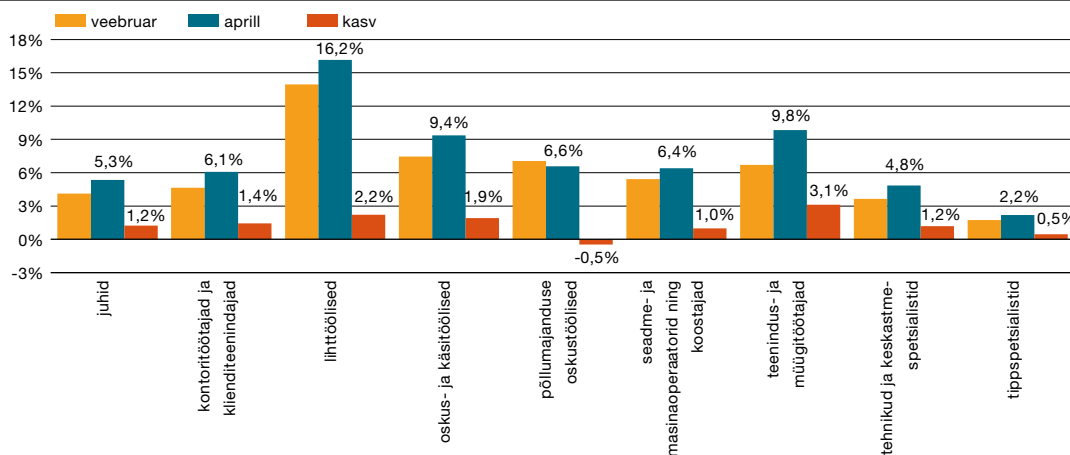
Joonis 13. Registreeritud töötuse määr soo ja vanuse järgi

Allikad: töötukassa, statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

Mõningate mõõndustega saab leida töötuse määr ametialade lõikes, kui suhestada teatud ametialal eelnevalt töötanud inimesed sellel ametialal hõivatute ja endiste hõivatute koguarvuga. Selle näitaja puhul tuleb silmas pidada, et arvestusest jäävad välja töötajad, kes varem ei töötanud või kelle eelmise ameti kohta andmed puuduvad. Samuti võivad inimesed kandideerida ka töökohtadele, mis erinevad nende eelnevast töökogemusest ja ametialast. Seega ei peegelda ametialade töötuse määrad täpselt konkurentsi tihedust selle ametiala töökohtadele. Nagu joonisel 14 näha, on endisi tippspetsialiste registreeritud töötute seas vähe suhtena hõivatud tippspetsialistide koguarvu, lihttöölisi aga palju. Suurim töötute hulga juurdekasv (28% registreeritud töötute arvu suurenemisest) tuli aga teenindus- ja müügitöötajate arvelt, kelle töötuse määr suurenes 3,1 protsendipunkti võrra. Sellele järgnesid lihttöölised. 15–24aastastest noortest töötas 2019. aastal teenindus- ja müügitööl 27% hõivatutest, samuti oli noorte hulgas kõrgem lihttöölise osakaal kui keskmises tööeas töötajate seas.

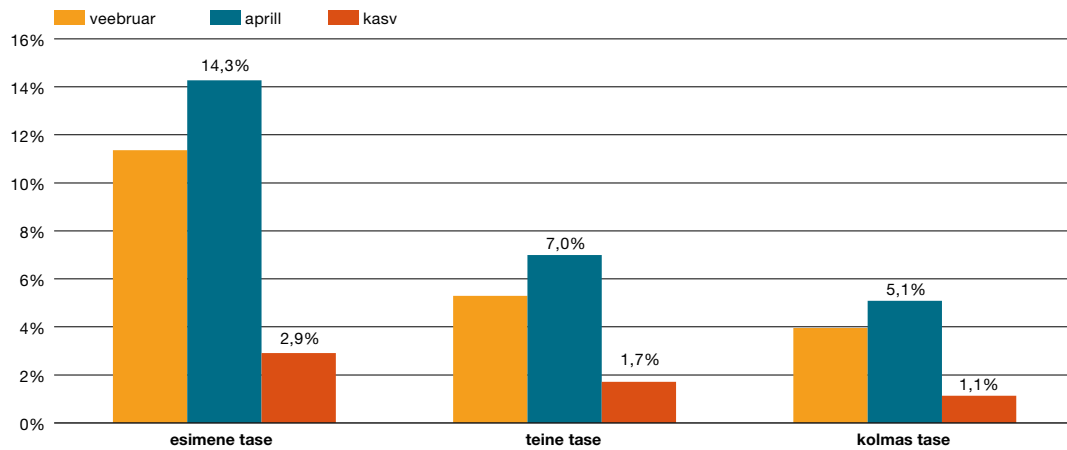
Joonis 14. Registreeritud töötuse määr ametiala järgi

Allikad: töötukassa, statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

Haridustaseme järgi tuli pool registreeritud töötute arvu suurenemisest teise taseme ehk kesk- ja kutseharidusega inimeste arvelt ja veerand kõrgharidusega inimeste arvelt. Samas suurenes enim esimese taseme haridusega inimeste töötuse määr (vt joonis 15). Taas võis sellesse panustada töötuse suurenemine noorte seas, kes pole veel jõudnud keskharidust omandada. Viimase töökoha valdkond on määratud ligikaudu pooltel registreeritud töötutest. Selle järgi suurenes registreeritud töötute arv kõige enam toitlustus-, majutus- ja turismivallas töötajäänute arvel, järgnes ehitusvaldkond.

Joonis 15. Registreeritud töötuse määr haridustaseme järgi

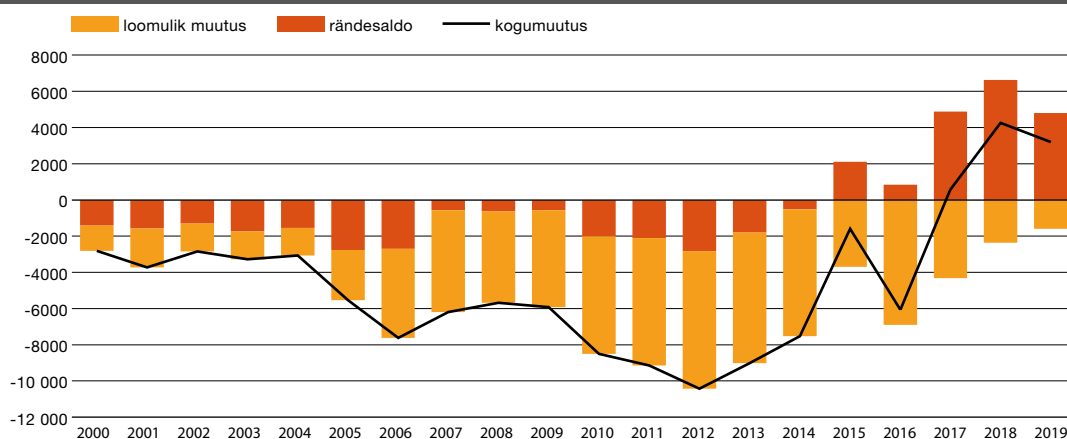
Allikad: töötukassa, statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

TÖÖJÕUPAKKUMINE

Eesti rahvaarv on alates 2015. aastast kasvanud. Statistikaameti esialgse hinnangu järgi suurenes see 2019. aasta jooksul 3540 inimeses võrra (0,3%) ja Eestis oli 2020. aasta 1. jaanuari seisuga 1 328 360 püsielanikku. Rahvaarvu suurenemise taga on välisränne – alates 2015. aastast on püsivalt Eestisse elama asujate arv ületanud siit väljarändajate oma, mullu tervelt 5030 inimese võrra. Registreeritud ja registreerimata püsiv sisserränne ulatus 2019. aastal hinnanguliselt 0,9%ni ja väljaränne 0,5%ni aasta alguses registreeritud elanikkonnast. Seejuures lähevad välisrändes arvesse vaid need inimesed, asuvad elama Eestisse või lahkuvad Eestist püsivalt ehk plaanitav Eestis viibimine või siit eemalolek kestab vähemalt 12 kuud. Seega ei kajastu rahvastikustatistikas valdav osa lühiajaliselt Eestis töötavatest inimestest ega ka Eestisse lähetatud töötajatest.

Koos rahvaarvu suurenemisega on kasvanud ka tööealiste (15–74aastaste) elanike arv, mida on samuti suurendanud positiivne rändesaldo (vt joonis 16). Lisaks on viimaste aastate jooksul tööealiste arvu loomulik kahanemine jäänud järjest napimaks, sest tööeast väljuvad väiksearvulised põlvkonnad, kes sündisid pärast II maailmasõda ning ettevaates hakkavad tööealiste hulka lisanduma varasemast veidi rohkearvulisemad põlvkonnad.

Joonis 16. 15–74aastaste elanike arvu muutus

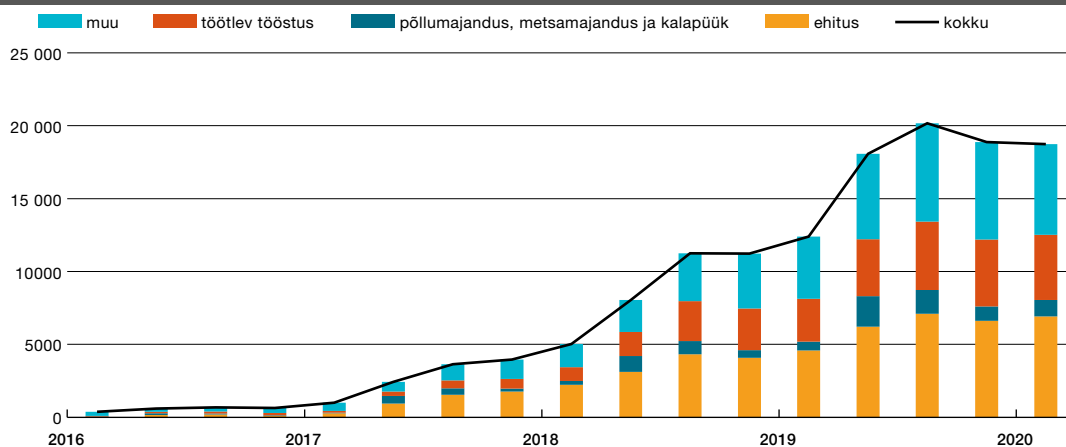

Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

Viimaste aastate hoogne majanduskasv suurendas märgatavalt nõudlust tööjõu järele. Aastatel 2015–2018 aitas tööjõupuudust leevendada sisemine tööjõupakkumise kasv. 2019. aastal aga jäi Eesti sisemine tööjõupakkumine ligikaudu eelneva aasta tasemele. Pärast väikest langust aasta esimeses pooles suurenes 2019. aasta teises pooles tööjõu-uuringu andmetel Eestis tööjõu hulk aastavõrdluses 1550 inimese võrra 706 300 inimeseni.

Rahvastikustatistika arvestusest ja ka Eesti tööjõu-uuringul põhinevatest hõive ja tööjõu hinnangutest jäävad välja teiste riikide elanikud, kes töötavad Eestis ajutiselt. Viimastel aastatel on Eestis tööjõupakkumist suurendanud lühiajalised töötajad väljastpoolt Euroopa Liitu. Politsei- ja piirivalveameti andmete järgi oli 2020. aasta esimese kvartali lõpus kehtivaid lühiajaliste töötajate registreerimisi 18 741 (vt joonis 17), millest 37% moodustas töötamise registreerimine ehitussektoris ja 24% töötlevas tööstuses. Lühiajaliste töötajate värbamise kvartalikasv 2019. aastal pidurdus. See peegeldab tööjõu nõudluse kasvu aeglustumist tööstussektoris. Alates eriolukorra kehtestamisest suleti Eesti riigi piir välismaalastele ja peatati pikaajaliste viisade väljastamine. Samuti võttis valitsus vastu otsuse mitte pikendada Eestis viibivate lühiajaliste töötajate õigust Eestis töötada, välja arvatud põllumajanduse tegevusalal. Seega alates eriolukorra algusest lühiajaliste töötajate arv Eesti tööturul järk-järgult väheneb. Siseministeeriumi andmetel kahanes lühiajaliste töötajate arv märtsi lõpust kuni mai viimase nädalani 2200 võrra. Kahanemine on mõnevõrra aeglasem kui varasemate kvartalite väljavool, sest loa lõppedes on võimalik suunduda põllumajandussektoris tööle kuni 31. juulini ning

Joonis 17. Kehtivad lühiajalise töötamise registreerimised kvartali lõpu seisuga

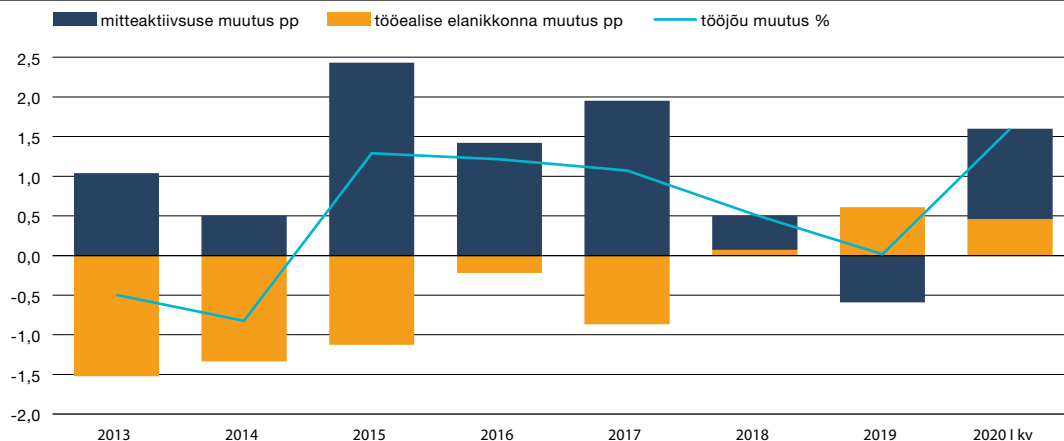

Allikas: politsei- ja piirivalveamet.

varasemast rohkem inimesi võib otsustada töötada Eestis kuni viisa kehtivusaja lõpuni. Ühelt poolt tähendab välismaalastest töötajate arvu kahanemine seda, et Eesti ettevõtted on varasemast enam sunnitud töötajaid otsima kohalike elanike hulgast, mis on võrreldes kriisieelse seisuga muutunud kasvava töötuse tõttu lihtsamaks. Teisalt ei pruugi kõik värskest töö kaotanud inimesed olla motiveeritud kohe tegevusvaldkonda vahetama ning töötuskindlustushüvitise toel otsitakse oma ettevalmistusele ja töökogemusele vastavat tööd. Madalama lisandväärtusega valdkonnas alustades kaotaks olemasolev inimkapital kogemuste ja teadmiste näol oma väärtust.

Tööjõupakkumine sõltub lisaks tööealiste elanike arvule ka sellest, kui aktiivselt nad tööturul osalevad. Möödunud aastal põhjustas tööturul aktiivsete elanike arvu kasvu pidurdumise see, et tööealiste elanike tööturul osalemise valmidus oli väiksem kui aasta varem (vt joonis 18). Keskmiselt töötas või otsis tööd 71,6% tööealistest elanikest, mis on 0,3 protsendipunkti vähem kui 2018. aastal.

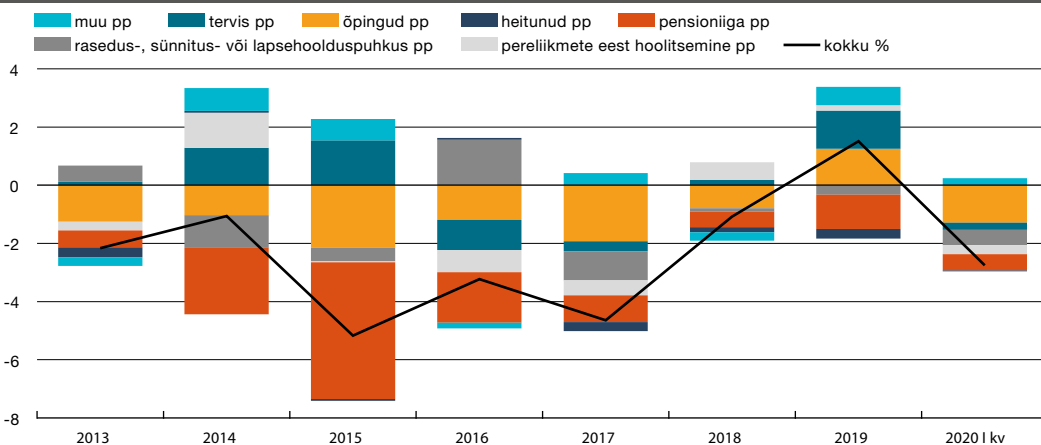
Joonis 18. Tööjõu aastane muutus

Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

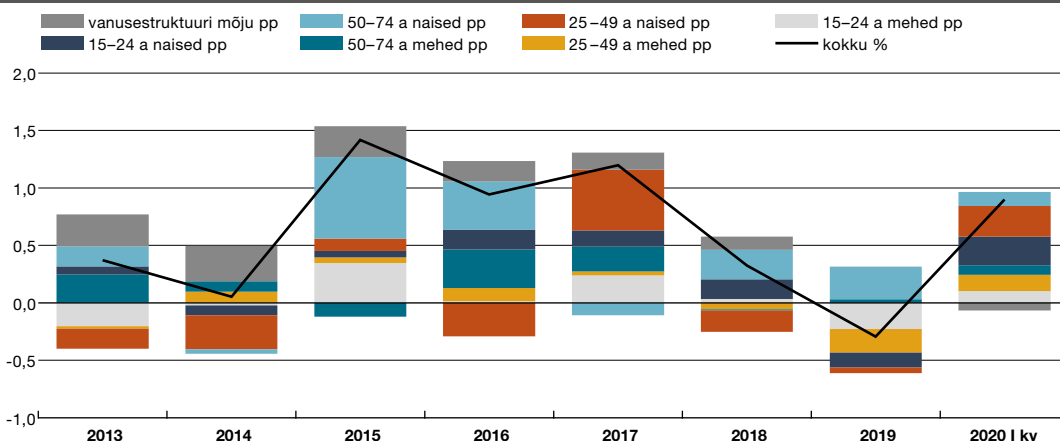
Tööturul mitteaktiivseks loetakse 15–74aastaseid elanikke, kes ei ole tööga hõivatud ega otsi tööd, ehk kes ei soovigi töötada või pole selleks võimelised. 2019. aasta teises pooles suurenes tööturul mitteaktiivsete elanike arv möödunud aasta sama ajaga võrreldes umbes 2750 inimese ehk 1% võrra. Tööturul mitteaktiivsete elanike arvu kasvu ja tööturul osalemise määra languse põhjused olid 2019. aasta teisel poolaastal mitmepalgelised (vt joonised 19 ja 20). Suurenes nii tervise tõttu tööturult eemalolek kui ka noorte tööturult eemalejäämine õpingute tõttu. Õpingute tõttu tööturult eemalviibijate arv vähenes aastaid, kuid see kahanemine peatus juba 2018. aasta teises pooles. Sellesse võis

Joonis 19. Tööturul mitteaktiivsete elanike arvu aastane muutus põhjuse järgi

Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

Joonis 20. Panus töötajõus osalemise määra aastasesse muutusse vanuse ja soo järgi

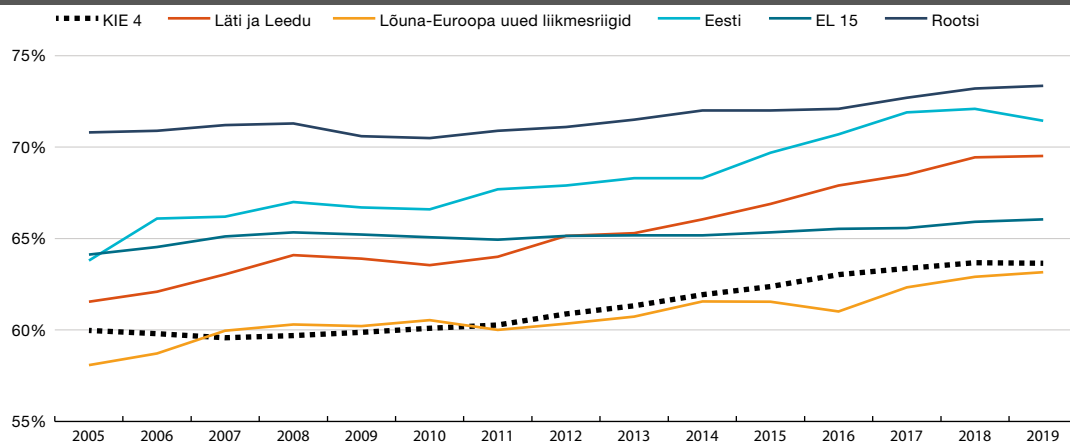
Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

panustada 15–19aastaste, veel üldhariduskoolides õppivate ja tööturul väga vähe aktiivsete noorte osakaalu kasv 15–24aastaste seas. Vanemaealised osalevad tööturul üha aktiivsemalt ja endiselt väheneb tööturult eemalolek pensioniea tõttu. Vanemaealiste tööturukäitumist mõjutab ühelt poolt pensioniea jätkuv tõus, kuid teisalt ka töötõupuuduse mõjul paranenud võimalused pensioniealisena tööle jääda või uus töökoht leida.

Töötõus osalemise kohta koroonakriisi ajal saame teada alles augustis, kui statistikaamet avaldab teise kvartali andmed. Tavapäraselt suureneb töötõus osalemine majanduskriisi ajal, kuna pere peamise leivateeniija tööta jäämine motiveerib teist täisealist liiget tööturule minema. Reeglina siseneb tööturule varem pereliikmete eest hoolitsenud naine. Tõenäoliselt on see kriis mõnevõrra teistsugune, sest tüüpilised kergesti kättesaadavad töökohad teenindussektoris on vähenenud ning paljudes perekondades on suurel määral kasvanud laste hoolduskoormus distantõppe tõttu. Lisaks koolis käimise keelule on ka lasteaialapsi tungivalt soovitatud kodus hoida, kuigi ametlikult on lasteaiad avatud. Need tegurid teevad naiste sisenemise tööturule keeruliseks. Lisaks võivad riskirühma kuuluvad vanemaealised ajutiselt tööst või töö otsimisest loobuda.

Töötõus osalemise määr, mis 2019. aastal küll veidi alanen, on Eestis endiselt üks Euroopa Liidu kõrgemaid (vt joonis 21), jäädes alla vaid Rootsile. Seepärast on töötõus osalemise kasvu peatumine üsnagi ootuspärane ning võib eeldada, et see jääb edaspidigi aeglasemaks kui 2015.–2017. aastal. Töötõus osalemise kasv on peatunud ka mujal Euroopas, mis võib olla tingitud sellest, et majanduskeskkonna paranemine on pidurdunud.

Joonis 21. Tööjõus osalemise määr 15–74aastaste seas

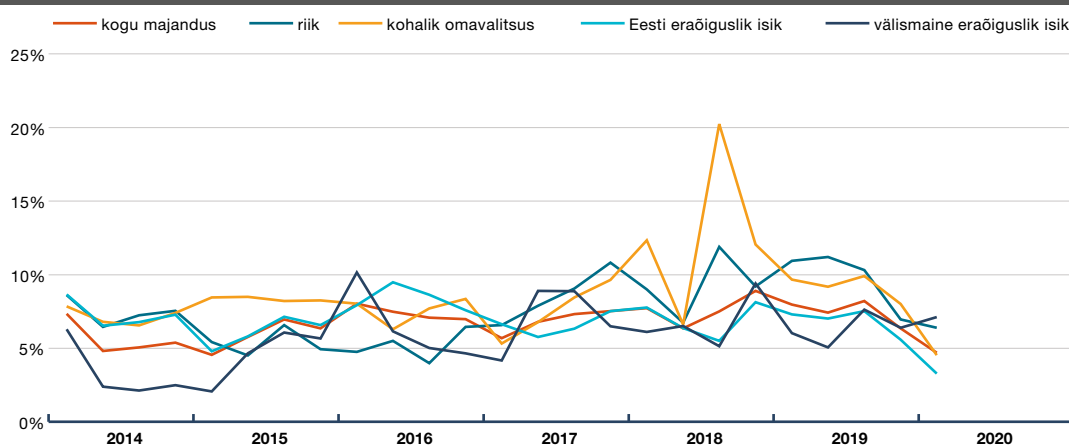
Allikad: Eurostat, Eesti Panga arvutused.

KESKMINE PALK

2019. aasta teises pooles aeglustus palgakasvu tempo 2018. aasta teise poole 8,2%lt 7,7%le; sealjuures oli palgakasv kolmandas kvartalis 8% ja neljandas 7,4%. Palgakasvu aeglustumine on kooskõlas ettevõtete hõiveootuste kahanemise ja majanduskasvu aeglustumisega. Palgakasvu aeglustumine jätkus ka 2020. aasta esimeses kvartalis, kui keskmine brutokuupalk suurenes aastavõrdluses 4,8%.

2019. aasta vältel kasvas keskmine palk avalikus sektoris kiiremini kui erasektoris. Samas oli ka palgakasvu aeglustumine aasta viimases kvartalis avalikust sektoris järsem kui erasektoris (vt joonis 22). 2020. aasta alguse plagakasvu aeglustumine oli laiapõhjaline; endises tempos suurenes keskmine palk vaid välisomanike ettevõtetes. Tegevusalade kaupa andis suure panuse palgakasvu aeglustumisse kaubanduse tegevusala, kus keskmine palk kahanes aastavõrdluses 8,7%. Samas ei näidanud EMTA andmed keskmise deklareeritud palga kahanemist sellel tegevusalal. Kuises võrdluses oli palgakasv kõige aeglasem märtsis ja see peegeldab koroonakriisi mõju.

Joonis 22. Keskmise brutokuupalga muutus tööandja omaniku järgi

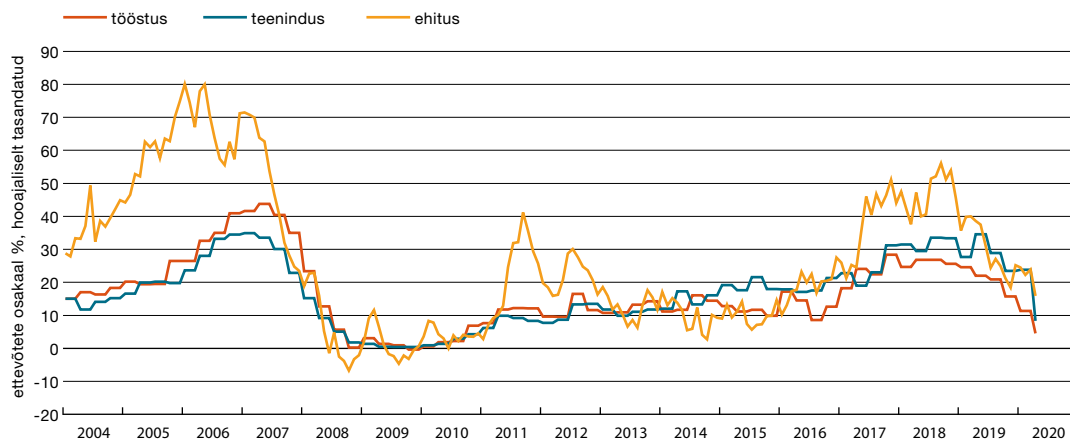
Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused.

Kuna palkasid makstakse tavaliselt eelneva kuu eest ning neid deklareeritakse alles väljamaksele järgneval kuul, näeme koroonakriisi mõju statistikas viivitusega. Samas võib üpris kindlalt väita, et koroonakriisi mõjul vähenenud tööjõunõudlus ja vaba tööjõu kasv tähendab palgasurve suurt vähenemist. Palgakujunemist mõjutab kindlasti palju ka koroonakriisi tõttu raskustesse sattunud ettevõtetele mõeldud toetusmeede, töötasu hüvitis, mis loetakse statistikas keskmise palga osaks. Palgahüvitise süsteem aitab ettevõtetel töökohti säilitada, kuid lähtuvalt hüvitise arutamise valemist on tõenäoline, et hüvitise saajate palk keskeltläbi kahaneb. Aprillis ligikaudu 20% palgatöötajatest hõlmanud hüvitise süsteem võib toimida ka koordinatsioonimehhanismina, mis võimaldab palgatõuse ära jätta või osade töötajate palku ajutiselt kärpida ka nendel ettevõtetel, kes hüvitist ei taotle. Lisateema 1 kirjeldab Eesti palgahüvitise meedet üksikasjalikumalt.

Koroonakriisi tõttu vähenenud nõudlus tööjõu järele ning ettevõtete finantsraskused on muutnud ka palgaläbirääkimiste osapoolte positsioone. Selliste ettevõtete osakaal, kes peavad tootmist piiravaks faktoriks tööjõudu, kahanes ehituses ja töötlevas tööstuses kogu 2019. aasta kestel. Koroonakriisi ajal kukkus see näitaja järsult ka teenindussektoris. Eelmise kriisi ajal kahanes tööjõupuudust piiravaks faktoriks pidavate ettevõtete osakaal pikaks ajaks sisuliselt nullini (vt joonis 23).

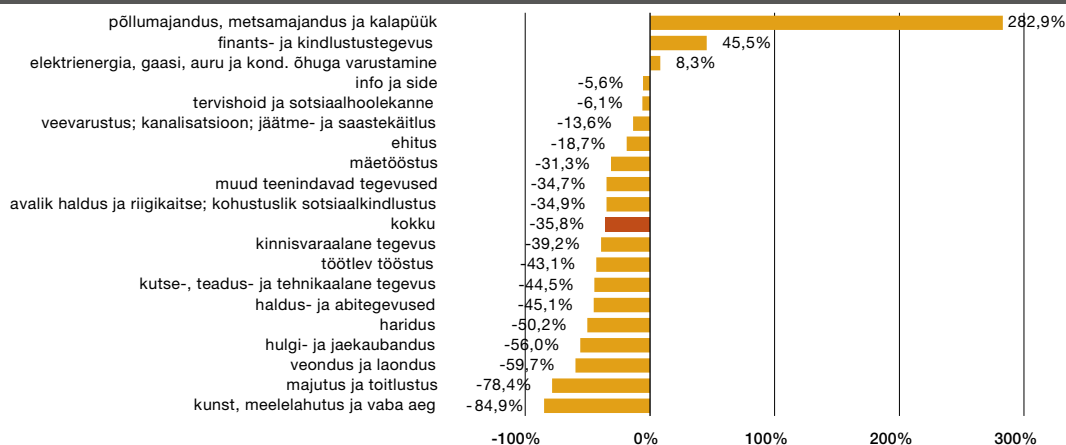
Ka vabade töökohtade arv töötukassa registris oli juba enne praegust kriisi ligi pool aastat kahanemistrendis ning see trend süvenes märtsis ja aprillis. Aastavõrdluses oli töötukassal jaanuaris ja veebruaris pakkuva keskmiselt 16% vähem vakantseid töökohti, märtsis ja aprillis seevastu juba rohkem kui 30% vähem (vt joonis 24). Vabade töökohtade arv kahanes ootuspäraselt kõige enam kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonnas ning majutuses ja toitlustuses. Seevastu põllumajanduses vakantsete töökohtade arv aastatagusega võrreldes kahekordistus, kuna põllumajandusettevõtted on piiride sulgemise tõttu sunnitud tööjõudu otsima kohalikult turult.

Joonis 23. Tööjõupuudus kui peamine tootmist takistav tegur

Allikas: Euroopa Komisjon.

Joonis 24. Kuu jooksul töötukassa välja kuulutatud vabade töökohtade aastakasv

Allikad: töötukassa, Eesti Panga arvutused.

LISATEEMA 1. EESTI TÖÖTURU TOETUSMEETMED VÕRRELDES EUROOPA LIIDU TEISTE RIIKIDEGA

Euroopa Komisjon võttis märtsi keskpaigas vastu ajutise raamistiku riigiabi meetmete lubamiseks, et leevendada COVID-19ga seonduvaid majandus- ja tervishoiuprobleeme. Raamistiku loomise eesmärk on, et Euroopa Liidu liikmesriikidel oleks võimalus COVID-19 leviku tõttu raskustesse sattunud valdkondi toetada ja et need toetused oleksid ühtsetel alustel (nn võrdne mänguplats).

Üheks lubatavaks meetmeks on ettevõtete toetamine palgatoetuse/palgasubsiidiumi abil. Hõive toetamise/säilitamise eesmärgil võivad liikmesriigid võtta osa ettevõtete palgakuludest enda kanda. Palgatoetuse vormis abi tohib osutada vaid valdkondadele, ettevõttele või piirkondadele, mis on COVID-19 puhangus saanud rohkem kannatada. Kogu majandusele säärase abimeetme rakendamine ületaks abimeetmete lubatud piiri. Kuine riigi poolt hüvitatav töötasutoetus ei tohi ületada 80% töötaja keskmisest brutopalgast. Sellest kõrgemat määra võib kehtestada miinimumpalgaga töötajate puhul. Lisaks palgatoetusele võib riik hõive toetamiseks rakendada ka näiteks sotsiaalmaksu tasumise soodustusi (ajutine vähendamine või tasumise nõudest loobumine).

Valdav osa Euroopa Liidu liikmesriike olid aprilli lõpuks kehtestanud või ette näinud vähemalt mingis vormis hõive toetusmeetmeid, kas siis läbi palgatoetuste või kehtestades sotsiaalmaksu tasumisele ajutise soodustuse. See soodustus võib olla näiteks sotsiaalmaksu ajutine vähendamine või teatud sektori ettevõtete suhtes ajutine sotsiaalmaksu tasumise nõudest loobumine. Euroopa Liidu riikides on enim levinud palgatoetusmeetme kehtestamine (Tabel 1).

Tabel 1. Hõive toetusmeetmed Euroopa Liidu riikides

Riik	Ettevõtte/töölepinguga töötaja		Füüsilisest isikust ettevõtja	
	Palgatoetus	Sotsiaalmaksu tasumise ajutine soodustus	Subsiidium	Sotsiaalmaksu tasumise ajutine soodustus
Belgia				
Bulgaaria				
Eesti				
Hispaania				
Holland				
Iirimaa				
Itaalia				
Kreeka				
Küpros				
Leedu				
Luksemburg				
Malta				
Poola*				
Portugal				
Prantsusmaa				
Rootsi				
Saksamaa**				
Slovakkia				
Sloveenia				
Taani				
Ungari				

Allikas: OECD COVID-19 meetmete andmebaas (andmed seisuga 01.06.2020).

* Poolas kehtib sotsiaalmaksu tasumise soodustus vaid kuni 45 töötajaga ettevõtetele.

** Saksamaa tagastab sotsiaalmaksu töötajale, mitte tööandjale juhul, kui töötaja töökoormust on vähendatud.

Üsna eriolukorra alguses võeti vastu otsus, et Eestis makstakse töötajale, kelle tööandja tegevus on koroonaviiruse leviku tõttu märkimisväärselt häiritud, hüvitist suuruses 70% tema keskmisest kalendrikuu töötasust, kuid mitte rohkem kui 1000 eurot kuus. Tööandja peab lisaks maksma töötajale töötasu vähemalt 150 eurot (bruto). Seejuures peab töötaja saama töötukassalt ja oma tööandjalt kokku vähemalt miinimumpalga suuruse tasu. Et hinnata, kas tööandja tegevus on koroonaviiruse leviku tõttu oluliselt häiritud, peab ettevõtte vastama kahele kriteeriumile kolmest:

- tööandja käive või tulu on sellel kuul, mille eest hüvitist taotletakse, langenud vähemalt 30% võrreldes eelmise aasta sama kuu käibe või tuluga;
- tööandjal ei ole vähemalt 30%-le töötajatest kokkulepitud mahus tööd anda;
- tööandja on vähemalt 30%-l töötajatest vähendanud töötasu vähemalt 30% või alampalgani.

Taanis, Kreekas, Prantsusmaal ja Slovakkias on sarnaselt Eestiga kehtestatud riigi poolt makstava toetuse ülempiir. Eestis on see 1000 eurot ehk 71% 2019. aasta keskmisest palgast. Kreekas

on ülempiiriks 800 eurot (vaid veidi rohkem kui miinimumpalgaks olev 758 eurot), Slovakkias 1100 eurot (ca 61% keskmisest palgast), Taanis 3100 eurot (ca 70% keskmisest palgast). Leedus on riigi toetuse maksimumiks kas 90% töötaja palgast, kuid mitte rohkem kui miinimumpalk (607 eurot) või 70% töötaja palgast, kuid mitte rohkem kui pooleteistkordne miinimumpalk (910 eurot).

Kui Eestis on töötaja palga vähendamine vaid üheks tingimuseks kolmest, mis võib, aga ei pea olema täidetud, siis näiteks Sloveenias ja Poolas on ette nähtud, et toetust saades peab töötaja sissetulek vähenema viiendiku võrra. Iirimaa on riigi palgatoetus 70% ja madalapalgaliste puhul 85% töötaja senisest palgast ning tööandjal pole kohustust riigi toetusele omalt poolt midagi juurde lisada, mis tähendab samuti, et nende töötajate sissetulek, kellele tööandja ise palka edasi ei suuda maksta, väheneb 15–30%.

Eestis on nõutud, et palgatoetuse saamisel peab tööandja omalt poolt lisama toetusele minimaalselt 150 eurot (bruto). Juhul kui tööandja ei püüa säilitada oma töötajale endist sissetulekut ja panustabki vaid kohustusliku miinimumi ulatuses, toob palgatoetus Eesti töötajale sarnaselt teiste riikide töötajatega kaasa palgalanguse. Miinimumpalka teenivate töötajate palgalangus kujuneb väikeseks, kuid palga kasvades hakkab suurenema ka võimalik palgakaotus. Näiteks keskmise palga teenija kaotab juhul, kui tööandja lisab palgatoetusele vaid 150 eurot, sissetulekust ligi 20%. Keskmisest palgast kõrgema palga teenija kaotab tööandja miinimumkohustuse korral palgast sageli veelgi rohkem, sest toetuse maksimummäär on 1000 eurot.

Eestis sai palgatoetust taotlema kehtestatud reeglite järgi esialgu kaheks kuuks perioodil märtsist maini 2020. 21. mail võttis Vabariigi Valitsus vastu otsuse pikendada töötukassa abimeedet senisest karmimatel tingimustel ka juunikuusse. Kui esialgu plaaniti meetme kulukuseks Eestis ca 250 miljonit eurot, siis võimalus taotlema toetust ka juunikuul eest tõstab meetme maksumuse hinnanguliselt 300 kuni 320 miljoni euroni.

Taoliste meetmete kulukust saab riikide vahel võrrelda, kui suhestada meetme maksumus riigi SKPsse. Palgatoetuse maksmise pikendamine juunikuusse tähendab, et Eesti palgatoetusmeetme kulukuseks kujuneb 1,1% 2019. aasta SKPst. Mitmes riigis on palgatoetuse meede n-õ avatud lõpuga ja kindla maksumuse ülempiirita ning seetõttu on enamiku riikide puhul väga keeruline hinnata ka selle meetme maksumust. Vaid vähesed riigid on avaldanud palgatoetusmeetme ligikaudse kulukuse. Eesti paistab nende riikide seas, kes olid avaldanud ametliku hinnangu palgatoetusmeetme maksumuse kohta, silma ühe kõige kulukama palgatoetusmeetmega.